

«Քայլ առ քայլ» բարեգործական հիմնադրամ

«Նախադպրոցական հաստատության մանկավարժական
աշխատողների մասնագիտական կարողությունների և հմտությունների
զարգացման» ծրագիր

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Թեմա՝ «Սաների հայրենաճանաչողության ձևավորման
կարևորությունը»

Դաստիարակ՝ Գալստյան Կարինե

Մանկապարտեզ՝ «Լիանա մսուր մանկապարտեզ» ՀՈԱԿ

2023թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ.....	3
ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ	
ՀԱՅՐԵՆԱՃԱՆԱԶՈՂՈՒԹՅԱՆ ՁԵՎԱՎՈՐՄԱՆ ԿԱՐԵՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆԸ.....	6
ԳԼՈՒԽ ԵՐԿՐՈՐԴ	
ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ ՊԱՐԱՊՄՈՒՆՔԻ ՏԵՍՔՈՎ.....	11
ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ.....	19
ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ.....	21

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Հայրենասիրությունը սկսվում է հայրենաճանաչողությունից: Հայրենաճանաչողության դաստիարակելը այսօրվա կարևորագույն խնդիրներից մեկն է: Նախադպրոցական տարիքի երեխաների հայրենասիրական դաստիարակության գործընթացը անհրաժեշտ է սկսել նախադպրոցական հաստատություններում, որի հիման վրա էլ կձևավորվի նրանց հայրենաճանաչողությունը: Այն սկսվում է սեր սերմանելով հայրենիքի, քաղաքի, հայրենի բնության հանդեպ, ծանոթացնելով երկրի մշակույթին և պատմությանը, քանի որ յուրաքանչյուր երեխա յուրովի է ընկալում իրեն շրջապատող միջավայրը: Այդ պատճառով էլ հայրենաճանաչողության ուսուցումը պետք է սկսել հայրենասիրական զգացմունքների ուսուցմամբ:

Հայրենաճանաչողությունը բարոյական և հայրենասիրական կրթություն է:

Հայրենաճանաչողության արժեքային համակարգի ձևավորումը պետք է դրվի

ընտանիքում և մանկապարտեզում:

Նախքան աշխատանքը սկսելը ուսումնասիրել ենք այս թեմայով մի շարք այլ գրքեր, մենագրություններ և աշխատանքներ: Դրանց թվում ուզում ենք առանձնացնել

նախադպրոցական տարիքի երեխաների հայրենասիրական դաստիարակության մի ամբողջ համակարգ ներառող Լ.Վ. Կոկուևայի «Նախադպրոցական ավագ տարիքի երեխաների հայրենասիրական դաստիարակությունը»¹, որը մեր կարծիքով լիովին բացահայտում է նախադպրոցական տարիքի երեխաներին քաղաքին, որտեղ նրանք ապրում են (պատմական տեղանքներ, ճարտարապետական և հայտնի մարդկանց հուշարձաններ, և այլն), հետո նաև հայրենիքին ծանոթացնելու գործի նրբություններն ու ամեաարդյունավետ ուղիները: Նա առաջարկում է երեխաների մեջ իրենց հայրենիքի հանդեպ սիրո զգացում սերմանելու հատուկ մեթոդոլոգիա, որի շնորհիվ երեխաները հպարտություն կզգան իրենց պատմական անցյալի

¹Кокучева Л. В., Воспитание патриотизма у детей старшего дошкольного возраста, - М., 2002.

նկատմամբ, հարգանք և երախտագիտություն կտաճեն իրենց հայրենիքի պաշտպանների, երախտավորների նկատմամբ²:

Հետևաբար, մենք ևս մեր աշխատանքը սկսում են նախադպրոցական տարիքի երեխաների մեջ բարոյական և հայրենասիրական զգացմունքներ սերմանելուց նախ և առաջ ՀՀ պետական խորհրդանիշերի, այն քաղաքի կամ բնակավայրի, որտեղ ծնվել են, հետո արդեն ՀՀ ամբողջ պատմության և մշակույթի նկատմամբ:

Թեմայի արդիականությունը: Երեխաների հայրենաճանաչողությունն ասելով հասկանում ենք մեծահասակի և երեխաների փոխգործակցությունը համատեղ գործունեության և հաղորդակցության մեջ, որն ուղղված է երեխայի մեջ մարդու համընդհանուր բարոյական որակների բացահայտմանն ու ձևավորմանը: Հենց այս համատեքստում էլ թեման արդիական է և դեռևս կշարունակի մնալ արդի, քանի որ աշխարհքաղաքական այն իրավիճակը, որն այժմ առկա է մեզ «ստիպում է» լինել ավելի քան զգոն և մեր կրթության հիմքում, նախ և առաջ, դնել լավ և պիտանի քաղաքացի ձևավորելը: Հայրենիքի ճանաչումից է սկսվում սեփական անձի ճանաչումն ու ընդունումը: Հայրենիքը միակ վայրն է, որը մեր տունն է, մեր «ես»-ի կրողը, մեր արմատների սկիզբը, ուստի մշտապես պետք է կարևորել հայրենաճանաչողության զարգացումը կրթության բոլոր օղակներում:

Աշխատանքի նպատակը: Մեր՝ որպես կթական գործըթացի կազմակերպիչների, մանկավարժների, աշխատանքն իրենից ենթադրում է դաստիարակել արժանի և հայրենասեր քաղաքացի: Աշխատանքի նպատակն է բացահայտել հայրենաճանաչողության ձևավորման, զարգացման, ամրապնդման ուղիները, ընդգծել դրանց ուսումնասիրման կարևորությունը, ինչպես նաև, մեր փորձով ցույց տալ, թե տարիքային կոնկրետ խմբում ինչպես կարելի է հիմք դնել հայրենաճանաչողության գործընթացին և ինչ արդյունքների կարելի է հասնել: Հետազոտության արդյունքում մենք ցանկանում ենք տեսնել այն մոդելը, որն առավել գործուն է և արդյունավետ նախադպրոցական տարիքի երեխաների մեջ հայրենասիրություն սերմանելու հարցում:

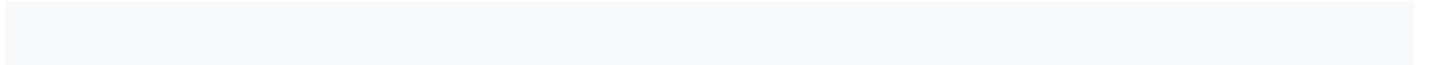
²Кокуева Л. В., Воспитание патриотизма у детей старшего дошкольного возраста, стр. 23.

Թեմայի շարադրման ընթացքում հանդիպող մտքերի և ձևակերպումների հիմքում ընկած են նախադպրոցական կրթության պետական կրթական չափորոշչի ընդհանուր դրույթները:

Բացի այս, բնականաբար, թեման ընդհանուր առմամբ համապատասխանում է նախադպրոցական կրթության պետական կրթական չափորոշչի ընդհանուր պահանջներին:

Աշխատանքը գրելիս մենք կարևորել ենք բազմաբովանդակ և բազմալեզու գրականության օգտագործումը:

Աշխատանքը բաղկացած է բովանդակությունից, ներածությունից, երկու մասերից, եզրակացությունից և օգտագործված գրականության ցանկից:

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ

ՀԱՅՐԵՆԱՃԱՆԱԶՈՂՈՒԹՅԱՆ ՁԵՎԱՎՈՐՄԱՆ ԿԱՐԵՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Նախադպրոցական կրթության զարգացման ներկա փուլում ազգային կրթության կարևորագույն ուղղությունը ազգային գործունեության փորձի ձևավորումն է, որը թույլ է տալիս երեխային գործնականում իրացնել իր ներուժը հասարակության մեջ: Ազգային փորձը երեխաները ձեռք են բերում ընտանիքներում, ուսումնական հաստատություններում, ոչ ֆորմալ խմբերում, մանկական հասարակական կազմակերպություններում և այլն: Ժամանակակից պայմաններում կարևոր ազգային հատկանիշ է ինքնորոշվելու կարողությունը, որի շնորհիվ մարդը կարող է ողջամտորեն գոյություն ունենալ ընտրության պայմաններում, այսինքն՝ ազատության և պատասխանատվության պայմաններում:

Ժամանակակից նախադպրոցական կրթության միտումները հայրենասիրության և քաղաքացիության հիմքերը դաստիարակելու խնդրի վերաբերյալ որոշելու համար անհրաժեշտ է վերլուծել մանկավարժների և հոգեբանների որոշ ուսումնասիրություններ:

Նախադպրոցական կրթության զարգացման ներկա փուլում լուրջ գիտական հետազոտությունների շարքում կարելի է նշել Լ.Վ. Կոկուևայի արդեն հիշատակված «Նախադպրոցական ավագ տարիքի երեխաների հայրենասիրական դաստիարակությունը» աշխատությունը: Վերլուծելով ուսումնասիրությունները, կարելի է նշել, որ Լ.Վ. Կոկուևան ձգտում է վերանայել հայրենասիրական դաստիարակության տեսությունն ու պրակտիկան, որոշել այս ոլորտում ժամանակակից նախադպրոցական հաստատության գործունեության հիմնական հասկացությունների, նպատակների և խնդիրների բովանդակությունը³:

Հայրենասիրությունը ավագ նախադպրոցական տարիքի երեխայի նկատմամբ հետազոտողի կողմից սահմանվում է որպես շրջակա մարդկանց, վայրի բնության ներկայացուցիչների օգտին բոլոր հարցերում մասնակցելու անհրաժեշտությունը, երեխաների մեջ այնպիսի հատկությունների առկայությունը, ինչպիսիք են կարեկցանքը, համակրանքը, ինքնասիրությունը⁴:

---

³Кокуева Л. В., Воспитание патриотизма у детей старшего дошкольного возраста, стр. 53.

⁴ Кокуева Л. В., Воспитание патриотизма у детей старшего дошкольного возраста, стр. 57-61.

Հայրենասիրական դաստիարակությամբ Լ.Վ. Կոկոևան հասկանում է մեծահասակի և երեխաների փոխազդեցությունը համատեղ գործունեության և հաղորդակցության մեջ, որի նպատակն է երեխայի մեջ բացահայտել և ձևավորել մարդու համընդհանուր բարոյական հատկությունները, ծանոթանալ ազգային տարածաշրջանային մշակույթի ակունքներին, իր հայրենի հողի բնույթին, զարգացնել հուզական արդյունավետ հարաբերություններ, պատկանելության զգացում, կապվածություն ուրիշներին⁵:

Հայրենասիրական դաստիարակության խնդրին նվիրված ժամանակակից հետազոտությունները կապված են սոցիալականացման մեխանիզմների ուսումնասիրության, նախադպրոցական տարիքի երեխայի սոցիալական իրավասության ձևավորման հետ⁶:

Վերլուծելով հեղինակների աշխատությունները՝ կարող ենք ասել, որ հայրենասիրության հիմքերի դաստիարակությունն ընդգրկում է խնդիրների ավելի լայն շրջանակ, այն է՝ դա ոչ միայն սեփական տան, ընտանիքի, մանկապարտեզի, քաղաքի (գյուղի) հանդեպ սիրո դաստիարակությունը: Այլև, հայրենի բնության, ժողովրդի մշակութային ժառանգության, սեփական ազգի և այլ ազգերի ներկայացուցիչների նկատմամբ հանդուրժողական վերաբերմունքը, բայց նաև հարգալից վերաբերմունքի դաստիարակումը աշխատող մարդու և նրա աշխատանքի արդյունքների, հայրենի հողի, հայրենիքի պաշտպանների նկատմամբ, այդ թվում պետական խորհրդանիշներ, պետական ավանդույթներ և տոներ: Այս բոլոր առաջադրանքները կարևոր և արդիական են, անհնար է հրաժարվել դրանցից որևէ մեկի լուծումից, բայց նախադպրոցական տարիքում առաջնահերթությունը, մեր կարծիքով, երեխաներին նախ և առաջ տան, ընտանիքի հանդեպ սիրով և սիրով դաստիարակելու խնդիրն է:

«Հայրենասիրություն» և «հայրենասիրական դաստիարակություն» հասկացությունների սահմանումը.

---

⁵Նույն տեղում:

⁶Алёшина Н.В. Патриотическое воспитание дошкольников. – М.: ЦГЛ, 2005, стр. 5-10.

Հայրենասիրություն՝ սեր սեփական երկրի հանդեպ, նվիրվածություն նրան՝ իր գործողություններով ձգտելով ծառայել հայրենիքի շահերին:

Հայրենասիրություն հասկացությունը բազմակողմանի է, ներառում է հետևյալ բաղադրիչները.

- կապվածության զգացում այն վայրերին, որտեղ մարդը ծնվել և մեծացել է,
- հարգանք սեփական ժողովրդի լեզվի նկատմամբ,
- մտահոգություն հայրենիքի շահերի համար,
- հպարտություն սեփական երկրի սոցիալական և մշակութային նվաճումներով,
- հարգանք սեփական ժողովրդի պատմական անցյալի, սովորույթների և ավանդույթների նկատմամբ,
- իր աշխատանքը ի նպաստ հայրենիքի հզորության և բարգավաճման նվիրաբերելու ցանկություն:

Հայրենասիրական դաստիարակությունը քաղաքացիների մոտ հայրենասիրական բարձր գիտակցության ձևավորումն է, հայրենիքի հանդեպ հավատարմության զգացում, քաղաքացիական պարտքը կատարելու պատրաստակամություն և սահմանադրական պարտավորություններ՝ պաշտպանելու հայրենիքի շահերը⁷:

Հայրենասիրական դաստիարակության խնդիրներից են.

- երեխայի մեջ զարգացնել սիրո զգացում իր ընտանիքի, տան, մանկապարտեզի, փողոցի, քաղաքի նկատմամբ,
- բնության և բոլոր կենդանի էակների նկատմամբ զգույշ վերաբերմունքի ձևավորում,
- աշխատանքի նկատմամբ հարգանքի ձևավորում,

---

⁷ Комратова Н.Г., Грибова Л.Ф. Патриотическое воспитание детей 4-6 лет: Методическое пособие.- М.: ТЦ Сфера, 2007, стр. 59.

- հետաքրքրության զարգացում ավանդույթների և արհեստների նկատմամբ,
- մարդու իրավունքների մասին տարրական գիտելիքների ձևավորում,
- ՀՀ քաղաքների մասին պատկերացումների ընդլայնում,
- երեխաների ծանոթությունը պետության խորհրդանիշներին (զինանշան, դրոշ, օրհներգ),
- զարգացնել պատասխանատվության զգացում և հպարտություն երկրի ձեռքբերումներով,
- այլ ժողովուրդների, նրանց ավանդույթների նկատմամբ հարգանքի զգացումի ձևավորում:

2. Նախադպրոցական տարիքի երեխաների հայրենասիրական զգացմունքների դաստիարակության փուլերը.

- սեր զարգացնել
  - մտերիմ մարդկանց (ծնողներ, հարազատներ)
  - մանկապարտեզի (դաստիարակներ, ընկերներ),
  - հայրենի քաղաքի
  - հայրենի երկրի (դրա մայրաքաղաքների, խորհրդանիշների) նկատմամբ:

Հայրենաճանաչողության իմացությունն առավելագույնս հնարավորություն է տալիս իրականացնելու մեր իղձերը, ձևավորելու ու պահպանելու հայի կեցվածքը:

Հայրենաճանաչողությունը բովանդակում է դաստիարակչական վիթխարի ներուժ, հայրենասիրություն և ազգային արժանապատիվ գոյություն: Հայոց պատմության իմացությունը հնարավորություն կտա Հայաստանի Հանրապետության ապագա քաղաքացուն ուսումնառության ընթացքում ձեռք բերած գիտելիքներն ու ճանաչողական հմտությունները , հայոց քաղաքակրթության դարավոր ավանդույթները, փորձը և անցյալի դասերը լավագույնս ծառայեցնել հզորացման և բարգավաճման ուղին բռնած Հայաստանի անկախ պետությանը, պատկերացում կազմել համաշխարհային պատմության մեջ Հայաստանի և հայ ժողովրդի զբաղեցրած տողի ու դերի մասին: Հենց այս պատճառով է,

որ նախադպրոցական կրթության զենքը և գլխավոր իմաստը պետք է դառնա սաների հայրենաճանաչողության ձևավորուման կարևորությունը: Հայրենաճանաչողության նշանակությունը առաջին հերթին նպատակաուղղված է սաների գիտելիքների, պատմական ուղու, նրա սոցիալական, հոգևոր և բարոյական փորձի վերաբերյալ գիտելիքներ հաղորդելուն, պատմական ժամանակաշրջանի վերաբերյալ որոշակի պատկերացումներ ձևավորելուն:

Գ Լ ՈՒ Խ Ե Ր Կ Ր ՈՐ Դ

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ ՊԱՐԱՊՄՈՒՆՔԻ ՏԵՍՔՈՎ

Պարապմունք «Իմ երկիրը»

Պլան

Թեմա՝ Իմ հայրենիքը Հայաստանն է

Խումբ՝ ավագ

Միջավայրը՝ խմբասենյակ

Նպատակը՝

1. Երեխաներին ծանոթացնել Հայաստանի քարտեզին, ՀՀ զինանշանին, դրոշմին, ընդհանրացնել տարվա ընթացքում երեխաների ստացած տեղեկությունները մեր երկրի մասին: Դաստիարակել սիրո և հպարտության զգացում:
2. Ջարգացնել երեխաների խոսքը:
3. Ջարգացնել խմբային աշխատանքի հմտություններ:

Վերջնարդյունք՝ ճանաչեն իրենց հայրենիքը, գիտակցեն իրենց հայ լինելը

Անհրաժեշտ պարագաներ՝ Հայաստանի Հանրապետության քարտեզ,

Հայաստանի Հանրապետության խորհրդանիշների պաստառ, Մարտիրոս Սարյանի

«Հայաստան» նկարը, գունավոր թղթեր, մկրատ, սոսինձ, գունավոր մատիտներ, ծեփամածիկ, երեխաների լուսանկարներ:

Մեթոդներ

Խմբավորում, խաղային, մտազրոհ, հարցեր, զրույց:

Կարողունակություն՝ լեզվական և հաղորդակցական, մշակութային:

Կապը նախադպրոցական կրթության պետական կրթական չափորոշի հետ. ԽՀ- (ա), (ե), Ի-

(ա), (գ), (ե), Շ- (թ)

Խթանման փուլ

Հնչում է Հայաստանի Հանրապետության օրհներգը, զուգահեռաբար երգում են նաև երեխաները:

- Հայաստանը մեր բոլորի ընդհանուր տունն է: Եվ ինչպես մեր ծնողներն են մեզ պաշտպանում, ինսամում ու հոգ տանում մեր մասին, այնպես էլ մենք պետք է սիրենք ու

փայփայենք մեր հայրենիքը: Մենք բավականին երկար ենք խոսել մեր հայրենիքի, Հայաստանի խորհրդանիշերի մասին, եկեք հարցերի միջոցով պարզենք, թե ինչ ենք հիշում: Հնչում են հետևյալ հարցերը.

- Ի՞նչ է նշանակում Հայաստան բառը մեր բոլորի համար:

- Ինչպե՞ս են անվանում մեր հանրապետությունը:

Ցուցադրվում է Մարտիրոս Սարյանի «Հայաստան» նկարը, և երեխաները պատմում են նկարի բովանդակությունը:

Այնուհետև սաների ուշադրությունը հրավիրվում է խորհրդանիշների պաստառի վրա:

- Ի՞նչ եք տեսնում այս պաստառում:

-Կեցցեք, երեխաներ:

Իմաստի ընկալման փուլ

Այնուհետև դաստիարակն ընթերցում է Սարմենի «Հայրենիք» բանաստեղծությունը.

Հայրենիք

Մեր մեծ հայրենիք,

Ի՞նչ կա աշխարհում

Քեզնից անառիկ

Ու քեզնից սիրուն:

Սարե՛րդ՝ բարձրիկ,

Դաշտե՛րդ՝ անձայր,

Ջրե՛րդ՝ քաղցրիկ,

Արև՛դ՝ պայծառ:

Դու տվել ես մեզ

Ծաղիկ ու ծիծաղ,

Երգ, մանկապարտեզ,

Թե՛ ուսում, թե՛ խաղ:

Դու տվել ես մեզ

Թռիչքի թևեր,

Որ բարձրանանք մենք

Աստղերից էլ վեր:

Բանաստեղծության ընթերցումից հետո հնչում են հետևյալ հարցերը.

- Ինչի՞ մասին էր բանաստեղծությունը:
- Եկե՛ք քարտեզի վրա ցույց տանք Հայաստանի տարածքը:
- Ուշադի՛ր դիտեք քարտեզը և որոշե՛ք՝ ո՞ր գույներն են գերիշխում Հայաստանի տարածքում:
- Ինչո՞վ է հարուստ մեր երկիրը:

Խմբային աշխատանք

- Երեխաներ եկեք բաժանվենք երեք խմբի, յուրաքանչյուր խումբ կունենա իր գույնը: Դա կլինի դրոշի գույներից մեկը: Առաջին խումբը կարմիր, երկրորդը կապույտ, երրորդը ծիրանագույն:
- Կարմիր խումբը դրոշը կպատրաստի գունավոր թղթերով:
- Կապույտ խումբը կնկարի դրոշը մատիտներով:
- Ծիրանագույն խումբը դրոշը կձեփի ձեփամածիկով:

Երեխաներին տրվում է ժամանակ աշխատանքն ավարտին հասցնելու համար:

Ավարտելուց հետո աշխատանքները փակցվում են գրատախտակին, և թիմերը սկսում են քննարկել աշխատանքները:

-Ապրեք բոլորդ, իսկ հիմա եկեք մտածենք, թե ինչո՞ւ են հատկապես այս գույներն ընտրված մեր դրոշի համար:

Հնչում են հետևյալ հարցերը.

-Ի՞նչն է լինում կարմիր գույնի՝ /արևը, կակաչները, արյունը, հաղթանակը/,

-Ի՞նչն է կապույտ /գետերը, լճերը, երկինքը/,

-Ի՞նչն է լինում ծիրանագույն՝ /ծիրանը, ցորենը, լեռները աշնանը/:

-Այո, ճիշտ էք: Եվ ամփոփելով ձեր պատասխանները, կարող ենք ասել, որ դրոշի կարմիրը մեր ժողովրդի հաղթանակն է, կապույտը՝ Հայաստանի պարզ երկինքը, ծիրանագույնը՝ մեր ժողովրդի ստեղծագործ աշխատանքը:

Տիզկուլտ դադար

Երեխաները կանգնում են շրջանաձև և կատարում «Դոփդոփիկ» բանաստեղծության բովանդակությանը համապատասխան շարժումներ:

Առաջադրանք

Գրատախտակին փակցված են տարբեր երկրների, այդ թվում և Հայաստանի դրոշն ու զինանշանը, (իրար կից՝ այլ դրոշի կողքին մեկ այլ երկրի զինանշան) երեխաները պետք է համապատասխանաբար ճիշտ դասավորեն զինանշաններն ու դրոշները:

-Երեխաները, իսկ ո՞վ կասի, ինչ է խորհրդանշում մեր զինանշանը:

-Կեցցեք բոլորդ:

Կշռադատման փուլ

- Երեխաներ ձեզ դուր եկավ այսօրվա մեր պարապմունքը: Ի՞նչ նոր բան իմացաք: /իմացան, որ Հայաստանի քարտեզը նման է աղջկա, քարտեզի վրա տեսան կապույտ գույնով Սևանա լիճը, արդեն կարող են ասել ի՞նչ է պատկերված զինանշանի վրա, թե ինչ են խորհրդանշում զինանշանն ու դրոշի գույները և այլն/:

Պարապմունքի ավարտին հնչում է Շառլ Ազնավուրի «Քեզ համար Հայաստան» երգը, որի ընթացքում յուրաքանչյուրն իր նկարն է փակցնում Հայաստանի Հանրապետության քարտեզի վրա, ու վերջում միաբերան բարձրաձայն ասում են՝ Հայաստանը մենք ենք:

Պարապմունքի ժամանակ խնդրել էինք, որ տնօրենը և մեթոդիստը դիտարկեն պարապմունքը և վերջում գրավոր պատասխանեն մի քանի հարցերի: Հարցերի պատասխանների վերլուծությանը ամփոփ անդրառանալով, նշենք, որ ըստ *տնօրենի* մենք հասանք պարապմունքի սահմանած նպատակներին և աշխատանքները ուղղված էին երեխաների ազատ շփվելու, ներկայանալու, ուշադրությունը կենտրոնացնելու և

ինքնուրույն մտածելու կարողությունների զարգացմանը: Տնօրենը նշել էր նաև, որ երեխաները իրենց ազատ էին զգում, միևնույն ժամանակ պահում էին կարգ ու կանոնը, ուրախ էին և ոգևորված, հատկապես այն բանից, որ իրենք պատրաստում էին դրոշներ, գիտեին հարցերի պատասխանները: Մեջբերում. «Թեմայի ընտրությունը շատ կարևոր է նախադպրոցական կրթության մեջ, քանի որ հայրենաճանաչության ձևավորումն ու զարգացումը առաջնահերթություն է կրթական ցանկացած օղակի համար: Հենց մենք՝ կրթական գործի կազմակերպիչներս ենք պատասխանատու մեր հայրենիքի վաղվա օրվա համար»: Հետազոտական աշխատանքը միտված է հայրենաճանաչողության կարևորությունն ընդգծելուն և դրա ձևավորմանն ուղղված քայլերին:

Նմանատիպ վերլուծություն կատարենք նաև *մեթոդիստի* գրավոր դիտարկման շուրջ: Մեթոդիստը նշել էր, որ ՝ դաստիարակը հասավ պարապմունքի սահմանած նպատակներին և աշխատանքները ուղղված էին երեխաների ազատ շփվելու, ինքնուրույն մտածելուն և մոցիաները ազատ և անկաշկանդ արտահայտելու կարողությունների զարգացմանը: Մեթոդիստը նշել էր, որ երեխաները ուրախ էին, պատրաստակամ և իրենց ազատ էին զգում: Բավականին գրագետ ձևով էին արտահայտում իրենց մտքերը: Ըստ մեթոդիստի, նախադպրոցական կրթության մեջ թեմայի ընտրությունը կարևորվում է հատկապես նրանով, որ հայրենիքը և պետության ապագան սկսվում է յուրաքանչյուրից, և երեխաները պետք է մանկուց լինեն հայրենասեր, որպեսզի կարևորեն պետականության անգին գաղափարը:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Այսպիսով, ուսումնասիրելով մասնագիտական գրականությունը, կատարելով հետազոտություն, եկանք հետևյալ եզրահանգումների՝

- Ժամանակակից պայմաններում կարևոր ազգային հատկանիշ է ինքնորոշվելու կարողությունը, որի շնորհիվ մարդը կարող է ողջամտորեն գոյություն ունենալ ընտրության պայմաններում, այսինքն՝ ազատության և պատասխանատվության պայմաններում:
- Հայրենասիրական դաստիարակությունը քաղաքացիների մոտ հայրենասիրական բարձր գիտակցության ձևավորումն է, հայրենիքի հանդեպ հավատարմության զգացում, քաղաքացիական պարտքը կատարելու պատրաստակամություն և սահմանադրական պարտավորություններ՝ պաշտպանելու հայրենիքի շահերը:
- Յուրաքանչյուր տարիքային փուլում հայրենաճանաչողություն և հայրենասիրական դաստիարակության դրսևորումներն ունեն իրենց առանձնահատկությունները:
- Երեխաների հայրենաճանաչողություն ասելով հասկանում ենք մեծահասակի և երեխաների փոխգործակցությունը համատեղ գործունեության և հաղորդակցության մեջ ,որն ուղղված է երեխայի մեջ մարդու համընդհանուր բարոյական որակների բացահայտմանն ու ձևավորմանը:
- Հայրենասիրական զգացմունքների ձեւավորումն ավելի արդյունավետ է եթե մանկապարտեզը սերտ կապ հաստատի ընտանիքի հետ:
- Նախադպրոցական տարիքի երեխաների ծանոթությունը հայրենի քաղաքի, տարածաշրջանի հետ երկար և բարդ գործընթաց է: Դրական արդյունքի կարելի է հասնել միայն համակարգված աշխատանքով: Երեխաներին պետք է սովորացնել սիրել իրենց քաղաքը, հասկացնել որ իրենց քաղաքը հայրենիքի մի մասն է:
- Այդ նպատակով աշխատանքն ավելի արդյունավետ և հետաքրքիր դարձնելու համար պետք է ներառել զբոսանքներ, էքսկուրսիաներ, դիտումներ, քննարկումներ, որոնք ավելի կմոտիվացնեն երեխաներին սյուն թեմայի ընկալմանը և յուրացմանը:

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Ալեքսանդրյան Է.Ա., Նախադպրոցական մանկավարժություն, դասագիրք, Երևան, 2003:
2. Ամիրջանյան Յու., Սահակյան Ա., Մանկավարժություն, Երևան, 2005:
3. Ներսիսյան Լ., Մեթոդական համակարգը գեղարվեստական մանկավարժության մեջ: Գեղարվեստական միտք, Երևան, 2012:
4. Ներսիսյան Լ., Ազատ հաղորդակցության և ինքնակրթության դերը ուսուցման համակարգում: Գեղարվեստական միտք: Երևան, 2013:
5. Վարդույան Ս., և ուրիշներ, Ժամանակակից մանկավարժական մոտեցումներ: Քսաներորդ դարի մանկավարժական տեսություններ (ձեռնարկ մանկավարժների և ուսանողների համար), Երևան, 2005:
6. Վարդույան Ս., Հարությունյան Լ., Ջաղինյան Ն., Վարելլա Գ., Ժամանակակից մանկավարժական մոտեցումներ: Տեսություն, մեթոդներ, գնահատում, ձեռնարկ մանկավարժների և ուսանողների համար, Երևան, 2003:
7. Алёшина Н.В. Патриотическое воспитание дошкольников. – М.: ЦГЛ, 2005.
8. Ионин Л. Г. Социология культуры, М., 2004.
9. Ковалёва К.А. Воспитывая маленького гражданина...: Практическое пособие для работников дошкольных образовательных учреждений. 2-е изд., испр. и доп. – М.: АРКТИ, 2004.
10. Козлова С. А., Куликова Т. А. , Дошкольная педагогика: Учеб. пособие для студ. сред. пед. учеб. заведений. - 3-е изд., исправ. и доп. - М., 2001.
11. К
12. Комратова Н.Г., Грибова Л.Ф. Патриотическое воспитание детей 4-6 лет: Методическое пособие.- М.: ТЦ Сфера, 2007.
13. Корнеева Е. И. Фольклорные праздники и развлечения в патриотическом воспитании дошкольников (средний дошкольный возраст) - М., 1995.
14. Магомедов Н. М. Методология и методика свободного воспитания. - Самара, 1995.
15. Народное искусство в воспитании детей / Под ред. Т. С. Комаровой. - М., 1997.
16. С чего начинается Родина? (Опыт работы по патриотическому воспитанию в ДОУ) / Под ред. Л.А. В., Воспитание патриотизма у детей старшего дошкольного возраста, - М., 2002. Кондрыкинской. – М.: ТЦ Сфера, 2004.